

Nr 136.

Av herr **Asplund**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om anslag till bestridande av kostnaderna för en allmän pensionsförsäkring m. m.

Uti min i Första kammaren väckta motion nr 126 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om allmän pensionsförsäkring m. m. har jag hemställt om sådana ändringar i nämnda lagförslag, att i stället för de två inkomstavgiftsklasserna å fem och å tio kronor införes en inkomstavgift, som erlägges av envar till inkomst- och förmögenhesskatt taxerad enskild person eller annan skattskyldig, bolag eller andra samfälligheter, med samma belopp, vartill den skattskyldiges inkomst- och förmögenhetsskatt med tillämpning av Kungl. Maj:ts förordning av 1910 skulle komma att för året uppgå; att det belopp, varmed enskild persons inkomstavgift för ett år kunde komma att överstiga åttio kronor, jämte hela beloppet av de avgifter, som erläggas av bolag eller andra samfälligheter, skulle ingå i en särskild kassafond, som skulle användas till bestridande av statens kostnader för pensionstillägg och andra staten åliggande utgifter för folkpensioneringen; samt att lagen skulle träda i kraft redan den 1 januari 1914, sålunda att hela den nuvarande generationen invalider, som enligt det Kungl. förslaget skulle hava rätt till pensionstillägg eller understöd om folkpensioneringen hade trätt i full verksamhet, skulle erhålla understöd. Därtill komma kostnaderna för barnpensioneringen, som även enligt det Kungl. förslaget skulle genast träda i full verksamhet, samt bidraget för kvinnornas avgiftspensioner. Då i mitt förslag ingår upptagande i försäkringen även av personer med förmögenhet av minst 6,000 kronor jämte hustrur bör kostnaden för *bidrag till kvinnornas avgiftspensioner*, i Kungl. förslaget beräknat för 1,314,200 avgiftspliktiga kvinnor till 1,500,000 kronor höjas för 96,000 förmögenhetsinnehavares hustrur med 100,000 kr. således enligt mitt förslag upptagas med *1,600,000 kronor*. Den frivilliga försäkringen, som ifall de höjda obli-

gatoriska pensionsavgifterna enligt mitt förslag skulle införas, torde komma att anlitas hellre mindre än mera, torde icke kräva större bidrag till avgiftspensionerna, än vad Kungl. förslaget beräknar, högst 75,000 kronor. Om detta emellertid höjes till 100,000 kronor, så blir det *totala statsbidrag*, som för kvinnornas likställighet ifråga om avgiftspensionens beräkning bör årligen inbetalas till pensionsfonden för år 1914 1,700,000 kronor.

Vad kostnaden för tilläggs pensioneringen beträffar, så torde den med inräknande av barnpensioneringen enligt mitt förslag icke gå till högre belopp, än vad som i Kungl. förslaget beräknats för det fall, att 1907 års befolkning skulle varit i fullt åtnjutande av tilläggs pensioner och understöd eller till 32,393,000 kronor, vilket belopp torde bära höjas i proportion till folkökningen, som från 1907 års slut till 1913 års slut, med antagande av samma ökning under 1912 och 1913 som medelökningen under åren 1907—1911, bör uppgå till 5,1 % av 1907 års befolkning. Totalkostnaden för tilläggs pensionering av 1914 års befolkning bör sålunda beräknas till 1,051 gånger 32,393,000 eller till 34,045,000 kronor. Avräknas härifrån den kostnad, som belöper å höjningen av pensionstilläggen enligt Kungl. förslaget, 1,564,000 kronor jämte 5 % förhöjning för folkökningen till 1914, således inalles 1,644,000 kronor, vilka naturligtvis icke alls komma att utgå 1914, då inga pensionsavgifter erlagts, så blir återstående *kostnaden för tilläggs pensioneringen 1914* i runt tal 32,400,000 kronor. Härav skola $\frac{3}{4}$ gäldas av staten och $\frac{1}{4}$ av landstingen och kommunerna. De senare få sålunda på sin lott för 1914 8,100,000 kronor och staten för tilläggs pensioneringen 1914 ..... 24,300,000 kronor. Lägges härtill statens bidrag till kvinnornas avgiftspensioner, såväl inom den obligatoriska som den frivilliga försäkringen, att för 1914 ingå till pensionsfonden ..... 1,700,000 » samt administrationskostnaden, som då försäkringen genast skall träda i full verksamhet måste beräknas till slutliga kostnaden ..... 800,000 »

---

så blir statens utgift för 1914 inalles ..... 26,800,000 kronor.

För beräkningen av de genom inkomstavgifter i storlek lika med inkomst- och förmögenhetsskatten enligt 1910 års Kungl. förordning inflytande beloppens storlek, ha inga andra siffror stått mig till buds än de, som finnas uti kungl. propositionen nr 88 till 1910 års Riksdag angående inkomst- och förmögenhetsskatt, vilka äro grundade på den Flodströmska utredningen angående taxeringen till inkomstskatt år 1907.

Bifogade tabell (bil. A) upptar de 1910 beräknade beloppen av enskildas inkomst- och förmögenhetsskatt för olika inkomstgrupper, fördelade i enlighet med av mig i motion nr 126 i Första kammaren föreslagna bestämmelser å pensionsfonden och å kassafonden. Av den på enskild förmögenhet beräknade skatten är den, som ungefärligen belöper å förmögenheter understigande 60,000 kronor, för säkerhets skull beräknad tillfalla pensionsfonden. Dessa förmögenheter ha antagits tillhöra utslutande inkomst innehavare under 3,000 kronor, varvid å dem belöpande skatt skulle i huvudsak utgå till självpensionering. Förmögenhet om 60,000 kronor drager ensamt utan annan inkomst en skatt av 80 kronor, och har jag därför ansett mig genom nämnda åtgärd ha beräknat ett minimum av den del av förmögenhetsskatten, som blir disponibel för kassafonden och dess utgifter. De från bolag och andra samfälligheter inflytande avgifter äro i sin helhet påförda kassafonden. Den med ledning av 1907 års siffror gjorda fördelningen ger till resultat för kassafonden ett belopp av 21,738,000 kronor och till pensionsfonden 8,507,000 kronor och höjer man beloppen med samma procent, varmed den för 1914 beräknade inkomst- och förmögenhetsskatten överstiger 1907 års beräkning eller med 25,6 %, så bli för 1914 tillgängliga, för pensionsfonden 10,688,000 kronor och för kassafonden 27,312,000 kronor. Då kostnaden för ett fullständigt genomförande av Kungl. Maj:ts förslag jämte de tillägg, jag gjort i min motion, redan år 1914 enligt det föregående skulle uppgå till högst 26,800,000 kronor uppstår sålunda ett överskott av 512,000 kronor vilket borde vara tillräckligt för oförutsedda utgifter och även kunna delvis täcka de småningom ökade kostnaderna av pensionstilläggens höjning under de första åren. Vad den allmänna höjningen av utgifterna med stigande folkmängd beträffar, torde man kunna hysa förhoppning därom, att den samma skall uppvägas å utgiftssidan till en del av den höjning i avgiftspensionerna, som uppstår genom stigande inkomster hos de enskilde med åtföljande *reduktion av pensionstilläggen*, samt å inkomstsidan av skatteobjektens allmänna stegring. Någon vidare utredning av den framtida finansiella ställningen för folkpensioneringen torde därför icke här vara nödig.

Genom ett antagande av mitt förslag till bestridande av folkpensioneringens utgifter skulle man således undvika att träda de intressen för nära, som önska använda de av Kungl. Maj:t i utsikt ställda statsinkomsterna från ökad malmbrytning och tobaksskatt till försvaret eller andra statsändamål, och därigenom vore kanske den svåraste stötstenen undanröjd för folkpensioneringens genomförande. Häremot förutser jag den invändningen, att i allt fall en ny tyngande skattebörd blivit lagd

på folket och därigenom minskat dess bärkraft för sådana skatter, som bliva nödvändiga för andra statsändamål. Men om förslaget genast fullt genomföres, så torde det icke kunna förnekas, att fattigvården till en högst väsentlig del genast blir avlyftad, något som icke kan äga rum vid ett långsamt genomförande av förslaget, och vid sådant förhållande blir det ju, i stort sett, icke nya skatter, som påläggas, utan en redan befintlig, å allmänna bevillningen vilande direkt skatt, som omlägges efter en modernare och efter de skattedragandes ekonomiska bärkraft mera lämpad skala. Bifogade tabellbilaga B lämnar en jämförande framställning mellan fattigvårdsutgifterna 1908 och de nu föreslagna inkomstavgifternas inbördes storlek för olika inkomstgrupper och för bolagen och utvisar, att för den händelse fattigvården skulle kunna upphöra, dåvarande fattigvårdsutgifter för inkomster intill 4,000 kronor skulle helt och hållet utbytas mot till beloppet i allmänhet lägre pensionsavgifter för vederbörandes egna avgiftspensioner samt de till kassafonden för andras pensionstillägg gående avgifterna för högre inkomster först vid ett inkomstbelopp av något över 10,000 kronor i medeltal för hela riket samt 20,000 kronor för landsbygden i sin helhet nå till samma höjd som 1908 års fattigvårdsutgifter för samma inkomster. Av de i kolumnen kassafondstillskott i procent av 1908 års fattigvårdsutgifter införda siffrorna framgår vid vilka inkomstbelopp de blivande egentliga pensionsutgifterna (för andras skull) skulle väga jämt under förutsättning, att fattigvårdsutgifterna skulle endast minskas med de procenttal, som finnas i kolumnerna angivna. Bolagens utgifter skulle ökas från 4,466,000 kronor till 8,600,000 kronor enligt 1910 års beräkning å deras inkomstskatt eller till 10,800,000 kronor om skatten höjes med 25,6 %, varmed 1914 års inkomstskatt beräknas överstiga den 1910 beräknade. Härigenom skulle det krav, som från många håll gjort sig gällande, att arbetsgivarne, som ju åtminstone vad de större beträffar, till största delen finnas under form av aktiebolag, borde på ett verksamt sätt deltaga i utgifterna för folkpensioneringen vara till fullo fyllt. Att en del andra bolag, som ej direkt äro arbetsgivare, även få kraftigare än förut bidra till nödens avhjälpan är ju icke orätt; de representera ju åtminstone vad bankbolagen beträffar, det allra bärkraftigaste skatteobjekt, som existerar.

Under åberopande av det anförda, får jag således hemställa,

att Riksdagen ville, för den händelse den av mig i Första kammaren väckta motionen nr 126 föranleder Riksdagen besluta, i samband med ett antagande av

lag om allmän folkpensionering, dels påläggande av en pensionsavgift å alla till inkomst- och förmögenhetsskatt enligt 1910 års kungl. förordning taxerade, såsom enskilda personer som aktiebolag, bankbolag och andra samfälligheter, till samma belopp, var till nämnda skatt skulle för varje särskilt år uppgå, dels att det belopp, varmed enskildes avgifter, för vilka icke avdrag stadgats eller beviljats, kunde för ett år och person överstiga åttio kronor, skall jämte de av bolag och andra samfälligheter erlagda avgifternas hela belopp användas till bestridande av statens kostnader för folkpensioneringen, dels ock att ifrågavarande lag skall träda i kraft redan den 1 januari 1914,

för sin del besluta, att det uti Kungl. Maj:ts proposition nr 176 begärda anslaget av 4,650,000 kronor skall reserveras till täckande av uti det kungl. förslaget ej beräknade kostnader, som kunna uppstå genom folkpensioneringens genomförande.

Stockholm den 19 april 1913.

C. I. Asplund.

Bilaga A.

Inkomstavgifternas sammanlagda storlek för olika inkomstgrupper, beräknad enligt 1907 års taxeringar (jämför Kungl. proposition nr 88 år 1910 ang. inkomst- och förmögenhetsskatt, bil. A) samt desammas fördelning mellan pensionsfond och kassafond.

Inkomstkategori (nedåt avrundade hundratals). Förmögenhet (enskild). Bolag m. fl. samfälligheter.	Antal inkomsttagare.	Inkomstavgifternas sammanlagda belopp enligt 1907 års taxeringar, fördelade å		Utgifter för pensionstilllägg m. m. i procent av inkomstavgifternas sammanlagda belopp.
		pensionsfond (för avgiftspensioner).	kassafond (för pensions-tilllägg m. m.)	
		Kronor.	Kronor.	Procent.
Enskilde, inkomst:				
800— 900 kronor	121,987	414,000	—	—
1,000— 1,100 ”	83,800	528,000	—	—
1,200— 1,400 ”	55,384	576,000	—	—
1,500— 1,700 ”	45,000	720,000	—	—
1,800— 2,000 ”	29,518	673,000	—	—
2,100— 2,500 ”	17,609	567,000	—	—
2,600— 3,000 ”	13,415	601,000	—	—
3,100— 3,600 ”	9,303	561,000	—	—
3,700— 4,500 ”	9,805	784,000	minst 20,000	2.5
4,600— 5,900 ”	9,524	762,000	338,000	30.7
6,000— 7,900 ”	7,429	594,000	590,000	49.8
8,000— 11,900 ”	6,481	518,000	1,113,000	65.2
12,000— 19,900 ”	4,074	326,000	1,545,000	86.9
20,000— 29,900 ”	1,640	131,000	1,253,000	90.5
30,000— 49,900 ”	1,046	84,000	1,473,000	94.6
50,000— 79,900 ”	419	34,000	1,106,000	97.0
80,000—104,400 ”	129	10,000	564,000	97.7
104,500 och mera	300	24,000	2,736,000	99.1
Enskilda, förmögenhetsskatt	—	högst 600,000	2,400,000	80.0
Aktiebolag, bankbolag m. fl. samfälligheter ..	—	—	8,600,000	100.0
Summa	416,813	8,507,000	21,738,000	71.8
Tillkommer ökning av skatten för 1914 25.6 %	—	2,181,000	5,574,000	—
Summa summarum år 1914	—	10,688,000	27,312,000	—
		38 miljoner kronor.		

Bilaga B.

Jämförande framställning mellan fattigvårdsutdebitering 1908 och inkomst-
avgifter för folkpensionering av samma storlek som inkomst- och
förmögenhetsskatten för olika inkomster.

Inkomstens storlek.	Fattigvårdsutgifter 1908.				Pensionsavgift för inkomst som tillföras.				Kassafondstillskott i procent av 1908 års fattigvårdsutgifter.	
	Landsbygden.		Hela riket.		Pensionsfond för vederbörandes egna pensioner.		Kassafonden för pensions-tillägg m. fl. utgifter.		Landsbygden.	Hela riket.
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Procent.	Procent.
500	1	45	—	96	—	—	—	—	—	—
800	10	15	6	72	3	20	—	—	—	—
1,000	15	95	10	36	6	—	—	—	—	—
1,200	26	10	17	28	9	60	—	—	—	—
1,500	34	80	23	04	15	—	—	—	—	—
1,800	52	20	34	56	21	60	—	—	—	—
2,000	58	—	38	40	24	—	—	—	—	—
2,500	72	50	48	—	35	—	—	—	—	—
3,000	87	—	57	60	48	—	—	—	—	—
3,500	101	50	67	20	63	—	—	—	—	—
4,000	116	—	76	80	80	—	—	—	—	—
4,500	130	50	86	40	80	—	10	7.7	11.6	—
5,000	145	—	96	—	80	—	30	20.7	31.2	—
6,000	174	—	115	20	80	—	55	31.6	47.8	—
7,000	203	—	134	40	80	—	85	41.9	63.2	—
8,000	232	—	153	60	80	—	115	49.6	74.9	—
10,000	290	—	192	—	80	—	185	63.8	96.4	—
12,000	348	—	230	40	80	—	255	73.3	110.7	—
15,000	435	—	288	—	80	—	375	86.2	130.2	—
20,000	580	—	384	—	80	—	575	99.1	149.7	—
50,000	1,450	—	960	—	80	—	2,025	139.7	210.9	—
80,000	2,320	—	1,536	—	80	—	3,675	158.4	239.2	—
Aktiebolag m. fl. samfälligheter 232,600,000	—	—	4,465,920	—	—	—	8,600,000	—	—	192.6